

087.2, KDB:1849
Breimsvassdr.

KOPI

DET KONGELIGE OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT
KONTOR: PLØENS GT. 8, TLF. (02) 34 90 90 - TELEKS 21486 OEDEP N - TELEFAX 34 95 65
POSTADRESSE: POSTBOKS 8148 DEP., 0033 OSLO 1

Fossheim Energiverk A/S
v/ Steinar Eide
Farsund
6800 FØRDE

Deres ref

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
OED 5976/91 EV pr
"fosshei4"

Dato

8 DES. 1992

**TILLATELSE FOR FOSSHEIM ENERGIVERK A/S TIL UTBYGGING
AV FOSSHEIM KRAFTVERK I BREIMSVASSDRAGET**

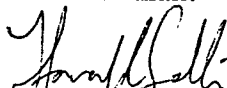
Ved kongelig resolusjon av 4. desember 1992 er bestemt:

"I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 nr. 3 §§ 104-106 og lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 § 11 gis Fossheim Energiverk A/S tillatelse til utbygging og drift av Fossheim kraftverk på de vilkår som er inntatt i Olje-og energidepartementets foredrag av 4. desember 1992."

- ./ Til orientering vedlegges kopi av departementets foredrag i den kongelige resolusjonen av 4. desember 1992.

Departementet vil komme nærmere tilbake til konsesjonsvilkårene når tillatelsen foreligger trykket.

Etter fullmakt

Harald Solli

Pål Remman

KONTOR: PLØENS GT. 8
OSLO 1
KONTOR: PLØENS GT. 8
OSLO 1
6161 09.DES1992
NVE

Øvrige merknader

Knut Andersen har hytte i nærheten av påtenkt lagerplass for steinmassen fra anlegget. Det kreves erstatning for redusert bruksverdi til rekreasjonsformål og at det vilkårsfestes at tippet ikke må komme ned på dyrket mark. I så fall kreves hytten innløst i sin helhet under henvisning til vassdragslovens § 132 pkt. 4.

Søker utelukker ikke at noe av massen blir lagret på det nevnte areal dyrket mark. Dette er imidlertid usikkert pga. manglende sikre oppgaver over hvor mye som blir lagret. Straksbruk av masser til vei, kanal o.a. har søker således ikke full oversikt over.

Erstatningsspørsmål henviser vi i mangel av overenskomst til avgjørelse ved en skjønnsrett. Det blir under alle omstendigheter ikke aktuelt med ekspropriasjon av grunn eller annen eiendom overfor Knut Andersen.

Vassdragslovens § 132 pkt. 4 gjelder hel kontra delvis ekspropriasjon av annenmanns eiendom. Vi kan ikke se at bestemmelsen er relevant i dette tilfelle.

Tillatelse i henhold til energiloven til bygging og drift av de elektriske anlegg i kraftstasjonen blir behandlet som egen sak.

NVE's forslag til vilkår for tillatelse i h.t. vassdragslovens §§ 104-106 for Fossheim energiverk A/S til utbygging av Fossheim kraftverk i Breimsvassdraget i Jølster kommune:

«1.

Inntaket legges med fast overløp på kote 528 og vannstanden kan svinge mellom kote 524 og 528. Det installeres ventil i dammen for slipping av en vannføring på 200 l/sek. i tiden 15. mai til 15. september. Er det samlede tilløp til inntaket mindre enn 200 l/sek. slippes tilløpet.

Nedre reguleringsgrense skal markeres med fast og tydelig vannstandsmerke. Det føres protokoll over manøvreringen og vannslippingen. Protokollen oppbevares hos utbygger og forevises representant for offentlig forvaltningsorgan på forlangende.

2.

Planen for kanalisering mellom Skredevatn og Fossheimvatn skal godkjennes av NVE. Det er en forutsetning at vannstanden i Skredevatn ikke endres nevneverdig og at kanalsidene sikres mot erosjon dersom NVE finner dette nødvendig. Erosjonssikringen kan utsettes, men plikten påligger utbygger i kraftverkets levetid. Plikten omfatter både anlegg og vedlikehold av sikringsarbeidene.

Planen for hele utbyggingen inkludert veibyggingen foregges NVE til godkjenning

og senere inspeksjon for så vidt angår landskapsmessige tilpasninger.

Inntaksdammen underlegges teknisk tilsyn.

Utgifter forbundet med gjennomføringen av denne post betales av anleggets eier.

3.

Dersom kloakkrenseanlegget ved elveutløpet i Fossheimvatn mister noe av effekten på grunn av utbyggingen, bekoster utbygger nødvendig mottiltak etter fylkesmannens bestemmelse.

4.

Tillatelsen faller bort dersom utbyggingen ikke er påbegynt innen 2 år og fullført innen ytterligere 5 år.

Tillatelsen kan søkes fornyet innen utløpet av de nevnte frister.»

Innkommne uttalelser på NVEs innstilling

Jølster kommune har gitt følgende uttalelse:

«Kommunen har motteke innstilling frå Norges Vassdrags- og Energiverk, dagsett 4. mai 1992 med vedlagt utkast til vilkår for tillatelse i h.t. Vassdragslova §§ 104 - 106.

Jølster kommune har ingen merknader til innstilling slik den ligg føre, og tilrår saka handsama av Olje- og Energidepartementet. I vilkåra pk 1 og 3 er naudsynt hensyn teke til krav om minstevassføring og eventuell effektreduksjon for kloakkrenseanlegget.»

Landbruksdepartementet har gitt følgende uttalelse:

«Landbruksdepartementet viser til oversendelse fra Olje- og energidepartementet av 11. mai 1992 om ovennevnte.

Utfra sakens papirer kan ikke LD se at landbruksinteressene blir vesentlig berørt i negativ retning, snarere tvert imot. Samarbeidet med skogbruksmyndighetene når det gjelder valg av veitrase forutsettes gjennomført slik Fossheim energiverk A/S foreslår i søknaden.

LD vil ikke motsette seg at det gis konsesjon for utbygging av Fossheim kraftverk.»

Miljøverndeaprtementet har gitt følgende uttalelse:

«En viser til Olje- og energidepartementets brev av 11. mai 1992 om ovennevnte sak.

Fossheimelva er et sidevassdrag til Breimsvassdraget i Jølster kommune. Elva har sitt utspring i fjellområdet noe vest for Jostedalsbreen. Den planlagte utbygging går ut på at Fossheimelva føres inn i kraftverkstunnel på kote 528 og slippes ut i Skredevatn på kote 201. Midlere produksjon er beregnet til 32,4 GWh.

Skadene på allmenne interesser knytter seg i hovedsak til forringelse av landskapsverdi

Departementets bemerkninger:

a) innledning

Søknaden fra Fossheim Energiverk A/S gjelder konsesjon for utbygging og drift av Fossheim kraftverk. Selskapet eies av de to grunneierene Steinar Eide og Johan Viken og med det formål å få bygget ut Fossheim kraftverk.

Fossheimelva er et sidevassdrag til Breimsvassdraget i Jølster kommune, Sogn og Fjordane, rett øst for Skei. Elva har sitt utspring noe vest for Jostedalsbreen. Utbyggingen av elva tenkes utført i to trinn. Det har tidligere vært et lite kraftverk i elva like ved Fossheim. Dette er nå nedlagt. Lenger ned i Breimsvassdraget finnes det i dag to kraftverk, Trysilfoss og Eidsfoss.

Søknaden gjelder tillatelse etter vassdragslovens §§ 104-105, jfr. § 106 for utbygging og drift av Fossheim kraftverk, byggetrinn 1.

b) prosjektet

Anlegget er planlagt som et konvensjonelt fjellanlegg der vannvei, kraftstasjon, apparatanlegg, transformator og koblingsanlegg ligger i fjell. Inntaksdammen blir liggende i et søkk i terrenget på kote 528 med regulering på 4 m. Avløpet vil bli ført i tunnel ut fra kraftstasjonen, og videre i nedgravd rør ut i Skredevatnet på kote 201. Vannstanden i inntaksdammen forutsettes å kunne svinge mellom kotene 524 og 528. Brutto fallhøyde blir dermed på 327 m.

Det installeres en peltonturbin med nominell ydelse 8446 kW ved 3 m³ /s. Inntaket etableres med en liten betongdam med bunnluke og fast overløp og tappeløp - rør med ventil - for tapping av minstevassføring.

c) produksjon og kostnader

Midlere årlig produksjonsevne er bergnet til 32.4 GWh og av dette er 11,4 GWh angitt å være vinterkraft. Maksimal yteevne er 9 MW ved en påregnet maksimal slukeevne på 3,2 m³ /s. Faste anleggskostnader pr. 31.08.91 er av søker angitt til 43.3 mill. kr.

d) fordeler

Som en følge av utbyggingen vil det sterkt forurensede Skredevatn få gjennomstrømming av rent vann fra kraftverket. Veibyggingen i tilknytning til kraftverket vil kunne gjøre terrenget lettere tilgjengelig for den lokale turisttrafikken og være til nytte for gårdsdrift og skogsdrift. Overflødige sprengningsmasser tenkes deponert på dertil egnet tipp for senere bruk. Det er mangel på egnede steinmasser i Skei-området, og disse sprengningsmassene vil kunne nyttes til utbedring av jordområder og til opprustning av riksvei.

KRAFTVERKES
GJØR
S

6 1 6 1 0 9 . D E S 1 9 9 2

e) skader og ulemper

Skadene på almenne interesser ved utbyggingen av Fossheim kraftverk knytter seg hovedsakelig til den delvise tørrlegging av Fossheimelva på en ca 1700 m lang strekning fra inntaket til utløpet i Fossheimvatnet. Fossheimfossen utgjør et konsentrert fall på ca 50 m i nedre del av elva. Fossen er godt synlig fra riksvei 14 og mister ved utbyggingen meget av sin verdi som landskapselement. Skaden på fisket på utbyggingsstrekningen regnes å bli tilnærmet total. Men elva er tildels meget vanskelig tilgjengelig og fisket har derfor lite omfang.

f) innkomne uttalelser

NVEs innstilling har vært forelagt Jølster kommune, Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet. Ingen av disse høringsinstansene har gått imot at konsesjon gis. Førsteamanuensis John Tveit har i brev til departementet inntatt foran, reist en rekke spørsmål om konsesjonsbehandlingen av denne saken

g) Departementets vurdering

Konsesjonsbehandlingen har vist at interessemotsetningene når det gjelder forholdet til de almenne interesser er relativt beskjedne i nærværende sak. Ingen av høringsinstansene har gått imot at konsesjon gis. Skader og ulemper som følge av tiltaket, har vist seg å være små. De innvendinger som har kommet har i stor grad referert seg til de tekniske utregninger og vurderinger som er foretatt av NVE. Departementet viser til drøftelsen av dette i NVEs innstilling og har ingen bemerkninger til NVEs vurderinger.

Det har under behandlingen av denne saken kommet inn en rekke innvendinger fra førsteamanuensis John Tveit fra NTH på den saksbehandlingen NVE har foretatt. Olje-og energidepartementet ser det slik at NVE i denne saken har fulgt de retningslinjer for behandling av kraftverksutbygginger som gjelder etter vassdragsloven.

Byggetrinn 1 er tidligere fritatt fra Samlet plan. En del endringer er imidlertid skjedd i fra tidligere planer til den søknad som nå foreligger. Både NVE og Miljøverndepartementet anbefaler at tidligere unntak fra Samlet Plan også bør gjelde for det omsøkte prosjekt. OED slutter seg til dette synspunktet.

Under konsesjonsbehandlingen har det kommet frem innvendinger mot utbyggingens lønnsomhet. Olje-og energidepartementet finner det ikke nødvendig å ta standpunkt til dette spørsmål. Prinsippet om en mer markedsbasert kraftomsetning taler for at konsesjonssøker selv må vurdere den økonomiske risiko for prosjektet. Konsesjonæren forutsettes å ha det fulle økonomiske ansvar for prosjektet både i investerings-og driftsfasen.

Olje-og energidepartementet er kommet til at fordelene ved utbyggingen er større enn skadene for de offentlig og almenne interesser. Vilåårene i vassdragslovens § 106, jf §§ 104-105 for å gi tillatelse til utbyggingen er dermed oppfylt og Olje-og energidepartementet tilråår at tillatelse gis. Det foreslåås også gitt tillatelse etter forurensningsloven.

h) Departementets bemerkninger til de enkelte vilkår

Vannslipping, manøvrering, post 1.

NVE har foreslått at det skal slippes en minstevannføring på 200 l/sek., begrenset til tilsiget, i tiden 15. mai til 15. september. NVE tilrår at det tas forbehold om å kunne øke slissingen ved eventuell behandling av konsesjonsøknad for senere byggetrinn.

Både Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning har ønsket at vilkåret om vannslipping skal tas opp til ny vurdering etter 10 år. Begrunnelsen for dette er at å knytte vurderingen til en eventuell senere konsesjonsøknad, kan føre til at en ikke får anledning til å vurdere spørsmålet på nytt. Miljøverndepartementet har ellers ingen merknader til størrelsen på minstevannføringen foreslått av NVE.

Olje-og energidepartementet vil vise til at det vannslipp som er foreslått av NVE vil føre til et produksjonstap på 1,4 GWh/år. Dersom vannslippet skal økes vil det føre til et betydelig større produksjonstap, som eksempel kan nevnes at 400 l/sek. vil medføre et produksjonstap på 2,9 GWh/år.

På bakgrunn av den interesse vannslippingen skal ivareta sammenlignet med produksjonstapet, finner ikke OED grunnlag for noen større minstevannføring enn foreslått av NVE. Departementet finner heller ikke grunnlag for noen ny vurdering av dette spørsmålet før en eventuell konsesjonsbehandling av et senere byggetrinn.

Statens Forurensningstilsyn (SFT) peker på at den nederste del av Fossheimelva vil være mer utsatt for forurensning etter utbyggingen, spesielt i perioden 15. sept. til 15. mai. SFT foreslår derfor at minstevannføringen vurderes på nytt m.h.t. vannkvaliteten etter utbyggingen. Miljøverndepartementet slutter seg til SFTs uttalelse.

Olje-og energidepartementet finner å kunne akseptere forslaget fra SFT, men understreker at vurderingene må knyttes til de resipientundersøkelser som skal foretas, jfr. post 3, og at det må legges stor vekt på det produksjonstap et økt vannslipp vil medføre.

Olje-og energidepartementet slutter seg på denne bakgrunn til NVEs forslag til vannslipping, men med følgende tilføyelse til post 1, 1 ledd:

"Etter at utbyggingen er gjennomført, vurderes minstevannføringen på nytt med hensyn til slipp av vann til Fossheimelva også utenom den fastsatte tidsperiode, av hensyn til vannkvaliteten i elva."

Godkjennelse av planer, post 2.

Departementet viser til NVEs kommentarer til denne post og har ingen ytterligere merknader.

6 1 6 1 09.DES1992

Forurensningstiltak, post 3.

Statens Forurensningstilsyn har foreslått et tillegg til denne post som gir utbyggeren plikt til å utføre eller bekoste tiltak som er påkrevet for å avverge eller redusere virkningen av forurensning som står i direkte forbindelse med utbyggingen. Dette for å ta hånd om forurensningsvirkninger som kan oppstå som følge av utbyggingen, som ikke spesifikt har sammenheng med det kommunale renseanlegget, men som står i sammenheng med de endrede vannføringsforhold.

SFT har videre pekt på at eutrofieringsproblemene kan forflyttes nedover i vassdraget og at forholdene i vassdraget derfor bør følges opp med undersøkelser som utbygger bør pålegges å delta i. Olje-og energidepartementet slutter seg til SFTs forslag, men understreker at undersøkelser og tiltak må være av begrenset omfang.

Post 3 annet ledd vil etter dette få følgende ordlyd:

"Utbyggeren plikter å utføre eller å bekoste tiltak som er påkrevet for å avverge eller redusere virkningen av forurensning som står i direkte forbindelse med utbyggingen. Utbygger pålegges å delta i/bekoste delvis resipientundersøkelser i Breimsvassdraget med Fossheimselva."

Bevaringsverdige kulturminner, ny post 4.

Miljøverndepartementet ber om at det etter en anmodning fra Riksantikvaren tas inn en ny post vedrørende kulturminner. Olje-og energidepartementet støtter forslaget. Ny post 4 får følgende ordlyd.

"Konsesjonæren plikter etter nærmere avtale med kulturminneforvaltningen (fylkeskommunens kulturetat) å bekoste en undersøkelse av fredete eller bevaringsverdige kulturminner som kan bli berørt av tiltaket. Dersom det etter at arbeidet er satt igang viser seg at kulturminner som ikke har vært kjent blir berørt, skal arbeidet stanses og melding sendes fylkeskommunens kulturetat umiddelbart.

Om bestemmelsene i denne post gis vedkommende ingeniør eller arbeidsledere nødvendig underretning."

Bvggefrister, post 5.

NVEs forslag til post 4 blir nå post 5. Vilkåret er i tråd med vassdragslovens 111.

i) øvrige merknader

Knut Andersen har hytte i nærhet av påtenkt lagerplass for steinmassene fra anlegget. Han krever erstatning for redusert bruksverdi til rekreasjonformål.

6 1 6 1
09.DES1992

Det kreves videre at det i vilkårene blir gitt pålegg om at tippen ikke må komme ned på dyrket mark.

Det er fra søkers side usikkerhet vedrørende hvor mye tipp som blir lagret, særlig fordi kvantumet av straksbruk av masser til vei osv. enda ikke er klarlagt.

Departementet viser til NVEs bemerkninger som en slutter seg til.

Olje-og energidepartementet

tilråd:

I medhold av lov om vassdragene av 15. mars 1940 nr. 3 §§ 104-106 og lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 § 11 gis Fosheim Energiverk A/S tillatelse til utbygging og drift av Fosheim kraftverk på de vilkår som er inntatt i Olje-og energidepartementets foredrag av ...desember 1992.

Statsministerens kontor
Bifalt ved
kongelige resolusjon
av 4. desember 1992

Ejnar T. Erydeland

NYE
6161 09.DES1992
STATSKIVERES